

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO

KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS

***STARTUOLIŲ KŪRIMAS IR VERSLUMAS (naujas pavadinimas -
STARTUOLIŲ KŪRIMAS IR VALDYMAS)***

VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. Dr. Giedrius Romeika (grupės vadovas), akademinės bendruomenės atstovas
2. Doc. dr. Artūras Jakubavičius, akademinės bendruomenės atstovas
3. Vygantas Valma, studentų atstovas

Vertinimo koordinatorius – Irma Dzikarienė

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Startuolių kūrimas ir verslumas <i>(pakeista į Startuolių kūrimas ir valdymas)</i>
Studijų kryptių grupė (-ės)	Verslo ir viešoji vadyba
Studijų kryptis (-ys)	Verslas <i>(pakeista į Vadyba)</i>
Studijų programos rūšis	Universitetinės
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3 m.) /Ištęstinė (4,5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	180
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Verslo vadybos bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	6
2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS	6
2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS	13
2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA	16
2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS	18
2.5. DĖSTYTOJAI	21
2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI	22
2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS	24
III. REKOMENDACIJOS	26
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	27

I. IŽANGA

Ekspertų grupė, susidedanti iš vadovo dr. Giedriaus Romeikos (Vilniaus universitetas) bei narių doc. dr. Artūro Jakubavičiaus (Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH), Lietuvos inovacijų centras) ir studentų atstovo Vyganto Valmos (Vytauto Didžiojo universitetas) 2022 m. balandžio-gegužės mėn. atliko ketinamos vykdyti studijų programos Startuolių kūrimas ir verslumas (toliau – Programa, studijų programa) išorinį vertinimą.

Programos rengėjas – Mykolo Romerio universitetas (toliau – Universitetas, MRU), specializuotas socialinių mokslų universitetas. Remiantis Universiteto pateikiama informacija, MRU mokslininkai ir tyrėjai vykdo socialinių ir humanitarinių mokslų disciplininius, tarpdisciplininius fundamentinius bei taikomuosius mokslo tyrimus. Kasmet publikuojama beveik 600 mokslo darbų, įgyvendinama beveik 50 mokslo projektų, suteikiama apie 50 užsakomųjų paslaugų, vykdomos 6 mokslo krypčių doktorantūros studijos, teikiamos moksliniais tyrimais grindžiamos ekspertinės paslaugos ir sprendimai atsakingoms institucijoms ir visuomenei. 2015 m. atidarytas Universiteto padalinys – socialinių inovacijų laboratorijų tinklas MRU LAB. MRU LAB veikia tarpdisciplininės laboratorijos, kurių misija – naujausių socialinių, humanitarinių, technologinių mokslo tyrimų bei pasiekimų pritaikymas visuomenės ir verslo poreikiams. Laboratorijose dirba apie 600 mokslininkų ir tyrėjų.

Programos vertinimas vykdytas šiais pagrindiniais etapais:

- išanalizuota Programos rengėjų pateikta medžiaga (ketinamos vykdyti studijų programos aprašas (toliau – Aprašas)) bei jo priedai (studijų dalykų aprašai; dėstytojų gyvenimo aprašymai; studijų programos duomenys ir kt.) bei šių dokumentų analizės pagrindu parengti pirminiai ekspertų grupės pastebėjimai ir suformuluoti tikslinantys klausimai;
- įvyko nuotolinis ekspertų grupės vizitas 2022 gegužės 3 d. į Universitetą, kurio metu buvo surinkta papildoma informacija – užduoti patikslinantys klausimai į susitikimus atvykusiems suinteresuotų Programos vykdymu grupių atstovams (Universiteto administracijai; Programos aprašo rengimo grupei; numatomiems Programos dėstytojams; socialiniams partneriams, kurie suinteresuoti pagal Programą numatomais rengti specialistais), susipažinta su Programos realizavimui pasitelkta Universiteto turima materialiąja baze (prieš vizitą ekspertų grupei pateikta filmuota medžiaga, susitikimo metu informacija papildyta žodžiu atsakius į tikslinamuosius klausimus bei pateikiant papildomus dokumentus);
- remiantis Aprašu bei jo priedais, vizito metu surinkta informacija bei papildomai pateiktų dokumentų informacija buvo parengtas Programos vertinimo išvadų projektas. Atlikto vertinimo pagrindu, atsižvelgiant į reikalavimus, išdėstytus pagrindiniuose reglamentuojančiuose teisės aktuose, tokiuose kaip Bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168, galiojanti suvestinė redakcija 2021-11-16 (toliau – Bendrųjų studijų

vykdymo reikalavimų aprašas); Studijų pakopų aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 16 d. įsakymu Nr. V-1012, galiojanti suvestinė redakcija 2020-10-15 (toliau – Studijų pakopų aprašas); Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535, galiojanti suvestinė redakcija 2019-07-26) (toliau – Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašas); Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašas, vertinamosios sritys ir rodikliai, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-835, Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodika, patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149, galiojanti suvestinė redakcija 2022-03-30; Verslo studijų krypties aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-1664 ir kt., ekspertai parengė Programos vertinimo išvadų projektą ir suformulavo rekomendacijas Programos rengėjams.

Vertinimo išvadų projekte, remiantis išanalizuota informacija, pateikiami suformuluoti pasiūlymai Programos tobulinimui, skirstytini į dvi dalis:

- rekomendacijos, galimos įgyvendinti Programos vykdymo metu;
- rekomendacijos, siūlomos įgyvendinti per 10 dienų.

Į rekomendacijas, siūlomas įgyvendinti per 10 dienų, Programos rengėjai sureagavo atitinkamai pakoreguodami Aprašą. Ekspertai peržiūrėjo Programos rengėjų atliktus Programos pataisymus, papildė vertinimo išvadas ir laiko jas galutinėmis.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

2.1.1. *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiantčiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.*

Atsižvelgdamas į globalios konkurencijos sąlygas, verslas ieško naujų inovacijomis grįstų verslo plėtros formų – įskaitant ir sietinų su startuolių plėtra. Galima sutikti su Apraše (4 psl.) pateiktu teiginiu, kad “tiek pasaulyje, tiek Europoje, tiek Lietuvoje sparčiai formuojasi startuolių ekosistemos, steigiamos startuolių akseleravimo programos, kuriasi verslo angelų ir rizikos kapitalo fondų bendruomenės, atsiranda nauji verslo kūrimo, investicijų pritraukimo ir finansavimo modeliai, keičiasi ir teisinė reguliacinė aplinka, nekalbant jau apie tai, kad pačių startuolių kūrimo procesas yra iš esmės kitoks nei tradicinio verslo.” Startuolių kūrimas ir apskritai startuolių ekosistema pasižymi savo specifiskumu tiek reikalaujamomis specifinėmis žiniomis, tiek gebėjimais, siekiant sėkmingai ir efektyviai dalyvauti kokybiškai naujuose verslumo ir inovacijų kūrimo procesuose, ir tuo galima pagrįsti vertinamos Programos poreikį, atitikimą vienai iš verslo vystymosi tendencijų.

Startuolių plėtojamos inovacijomis grįstos ir turinčios didelį bei spartų augimo potencialą globaliu mastu specifiką sąlygoja didelė tokios veiklos rizika. Kaip nurodoma Apraše (4 psl.), “tyrimai rodo, kad startuolių kaip inovatyvaus verslo išgyvenimo rodiklis yra itin žemas. *IBM Insitute of Business Value* kartu su *Oxford Economics* institutu 2015 – 2016 m. nustatė, kad 90% startuolių žlunga per pirmus 5 metus. „Startup Genome“, analizuojančios ir vertinančios globalias startuolių ekosistemas, ataskaitoje teigiama, kad tik 1 iš 12 startuolių ir inovatyvių verslų pavyksta sukurti sėkmingą verslą. Kiti tyrimai rodo, kad net 75% startuolių, sulaukusių rizikos kapitalo investicijų vėlesnėse plėtros stadijose, žlunga taip pat (Shikhar Gosh, 2020). Apie panašius startuolių žlugimo rodiklius kalba ir kiti mokslininkai tyrėjai: M. Aminova ir E. Marchi (2021), D. M Kee, Y. M. Yusoff ir S. Khin, (2019)”. Tarp dažniausiai pasikartojančių ir pagrindinių startuolių žlugimo priežasčių išskiriamos šios: kuriami produktai neatitinka rinkos poreikių, konfliktai kūrėjų komandose, netinkamai suplanuoti pinigų srautai, kas sąlygoja finansų trūkumą, negebėjimas sukurti konkurencinį pranašumą ir atlaikyti aršią konkurenciją, netinkamas verslo modelis, neefektyvi rinkodaros strategija ir kt. Apraše (5 psl.) teisingai pastebima, kad “aukštas nesėkmių rodiklis ir nesėkmingų bandymų sukurti startuolį priežastys rodo, kad startuolių kūrėjams trūksta specifinių žinių, gebėjimų ir supratimo, kaip veikia visa startuolių ekosistema, kaip identifikuoti ir pažinti vartotojų nuolat besikeičiančius poreikius, rasti visuomenėje kylančių iššūkių sprendimo būdus, gebėti formuoti komandą bei efektyviai bendrauti ir bendradarbiauti, suderinti asmeninius gebėjimus ir lūkesčius su objektyvia tikrove, turėti ne tik viziją, bet ir stiprias moralines bei pilietines lyderyste grindžiamas vertybes”. Galima sutikti, kad šiems reiškiniams suvaldyti reikalingi specifiniai asmeniniai, socialiniai, specialieji, tiriamieji gebėjimai, tačiau tuo pat metu konstatuotina ir tai, jog tokio specialisto darbo pozicijos poreikio praktiškai neįmanoma įvertinti „klasikiniais“ darbo rinkos poreikių matavimo/vertinimo metodais, būdais, šaltiniais (pvz. Užimtumo tarnybos

duomenimis, darbo skelbimų analize, darbo vietų poreikio prognozėmis ir pan.). Ekspertų nuomone, pagrindinė Programos poreikio pagrindimo priemonė yra akcentuojama startuolių ekosistemos plėtros svarba ekonomikoms įvairiuose Europos sąjungos ir Lietuvos strateginiuose ir programiniuose dokumentuose. Ekspertai konstatuoja, jog Programos tikslas ir studijų rezultatai iš esmės atitinka visuomenės poreikius.

2.1.2. Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.

MRU Verslo studijų kryptyje vykdomos dvi I pakopos studijų programos: „Globalus verslas ir modernioji rinkodara“, „Globalus verslas su Prekės ženklo ir reklamos vadybos specializacija“, Tarptautinis verslas ir muitinės logistika. Šių programų pavadinimai tiksliai suponuoja, kokios kompetencijos tose programose yra formuojamos ir kokiose srityse bus naudojamos parengtiems specialistams vykdant atitinkamas veiklas. Tokiame kontekste vertinamos Programos siūlomas pavadinimas („Startuolių kūrimas ir verslumas“) iškrenta iš priimto loginio konteksto, kaip neapibrėžiantis (konkretaus) suformuotų kompetencijų rinkinio taikymo konkrečioje profesinėje veikloje ir dėl to neatitinka ŠMSM ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymo Nr. V-1075 Dėl Studijų kryptių ir kryptių grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašo, jo keitimo tvarkos, kvalifikacinių laipsnių sąrangos ir studijų programų pavadinimų sudarymo principų patvirtinimo 2.2 punkte išvardintų reikalavimų pavadinimui būti aiškiu, neklaidinančiu, tiesiogiai susietu su studijų krypties siektiniais studijų rezultatais.

Iš kitos pusės, siekis parengti kvalifikuotus startuolių ir inovatyvių verslų ir produktų specialistus, „...gebančius conceptualiai mąstyti bei turinčius pakankamai tarpdisciplininio verslo, vadybos, finansų, ekonomikos, teisės, psichologijos, skaitmeninių technologijų mokslo žinių ir įgijusius praktinius įgūdžius kurti, valdyti ir plėtoti didelį augimo potencialą turinčias inovatyvias įmones startuolius ir inovatyvius produktus esamose verslo bendrovėse ir viešojo sektoriaus organizacijose...“ (Aprašo 12 psl.), atliepia MRU misiją - stiprinti demokratinę Lietuvos valstybę, skatinti darnią novatorišku mokslu grįstą visuomenės pažangą, ugdyti laisvas, kūrybingas, atsakingas, kritiškai mąstančias ir visą gyvenimą besimokančias asmenybes, kiekvienam bendruomenės nariui atverti kelius į asmeninę ir profesinę sėkmę.

Ketinimas Programą vykdyti anglų kalba taip pat prisidės prie MRU tarptautiškumo, kaip strateginės krypties plėtotės, kviečiant ne tik studentus studijuoti iš viso pasaulio, bet ir atveriant daugiau galimybių užsienio dėstytojams atvykti ir dalintis patirtimi su studentais.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas prielaidas, ekspertų grupė konstatuoja, kad startuolių plėtrai skirtos studijų programos tikslas ir numatomi studijų rezultatai iš esmės dera su Mykolo Romerio universiteto veiklos tikslais, strategija.

2.1.3. *Programos atitikties teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Programą sudaro 180 kreditų (reikalavimas 180-240): nuolatinų studijų trukmė 6 semestrai, 3 metai (reikalavimas 3-4 metai); išstėtinių studijų trukmė 9 semestrai, 4,5 metų (reikalavimas 4,5-6 metai). Studijavimo krūvis vienodai proporcingai paskirstytas per visą studijavimo laikotarpį, t.y. 30 kreditų per semestrą nuolatinėse studijose (reikalavimas ne daugiau kaip 60 per metus/du semestrus). Dažniausias dalyko apimtys kartotinis - 6 kreditai. Studijų krypties dalykai (įskaitant P ir BD) - 171 kreditas (reikalavimas ne mažiau kaip 120); Praktika (P)-15(reikalavimas ne mažiau kaip 15); Baigiamasis darbas (BD)-15 (reikalavimas ne mažiau kaip 15); Kontaktinio darbo val. apimtis 28,5% viso Programos krūvio per metus (reikalavimas – ne mažiau kaip 20%).

Rengėjai pateikė eilę LR teisės aktų, kuriais remiantis Programa buvo kuriama (Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymas; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. liepos 24 d. nutarimas Nr. 764 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2019-07-25, Nr. 12291); Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 1 d. įsakymas Nr. V-1075 „Dėl studijų kryptų ir kryptų grupių, pagal kurias vyksta studijos aukštosiose mokyklose, sąrašo, jo keitimo tvarkos, kvalifikacinių laipsnių sąrangos ir studijų programų pavadinimų sudarymo principų patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. lapkričio 16 d. įsakymas Nr. V-1012 „Dėl studijų pakopų aprašo patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. V-1168 „Dėl bendrųjų studijų vykdymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2016-12-30, Nr. 30192); Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. V-835 Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašas, vertinamosios sritys ir rodikliai, TAR, 2019-07-17, Nr. 11758; Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2021 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. V-1664 „Dėl verslo studijų krypties aprašo patvirtinimo“; Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. V-149 „Dėl studijų kryptų išorinio vertinimo metodikos, ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodikos, studijų kryptų išorinio vertinimo plano, ekspertų atrankos aprašo, ekspertų darbo organizavimo aprašo patvirtinimo“, TAR, 2019-12-31, Nr. 21819), taip pat sąrašą vidinių Universiteto teisės aktų (MRU Statutas; MRU 2021-2023 metų strateginis veiklos planas; Studijų ir mokslo kokybės politikos nuostatai; Vidinės studijų kokybės užtikrinimo sistemos nuostatai; Studijų programos komiteto nuostatai; Studijų programų rengimo ir tobulinimo tvarka (aktuali redakcija 2016-09-27); Studijų grįžtamojo ryšio organizavimo tvarka; Studijų tvarka (aktuali redakcija 2019-09-01); Studijų rezultatų vertinimo tvarka (aktuali redakcija nuo 2021-02-01) bei tarptautinių dokumentų sąrašą (ECTS User Guide, 2015; *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* (ESG), (Approved in 2015); *Framework of Qualifications for the European Higher Education Area*; 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo; Bolonijos procesas ir Europos aukštojo mokslo erdvė; *Dublin Descriptors*).

Sugretinus Programą su išvardintais reglamentuojančiais dokumentais, galima konstatuoti, jog ji atitinka tiek LR teisės aktų reikalavimus, tiek vidinę MRU tvarką, tiek ES dokumentus, reglamentuojančius pirmosios pakopos (bakalauro) studijas.

2.1.4. Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas.

Programos aprašyme (3 psl.) įvardijama, kad programos tikslas yra „ruošti verslo studijų krypties bakalaurus, turinčius skaitmeninių technologijų verslumo kompetencijų ir gebančius konceptualiai mąstyti bei turinčius pakankamai tarpdisciplininio verslo, vadybos, finansų, ekonomikos, teisės, psichologijos, skaitmeninių technologijų mokslo žinių ir įgijusių praktinius įgūdžius kurti, valdyti ir plėtoti didelį augimo potencialą turinčias inovatyvias įmones startuolius ir inovatyvius produktus esamose verslo bendrovėse ir viešojo sektoriaus organizacijose, identifikuojant nuolat besikeičiančius įvairius verslo, rinkos, vartotojų ir visuomenės poreikius ir iššūkius, inicijuojant ir taikant naujus rinkos ir vartotojų pažinimo metodus, remiantis šiuolaikiškomis verslo koncepcijomis ir komunikacijomis kurti, palaikyti ir plėtoti ryšius su vartotojais, darbuotojais, investuotojais bei partneriais, kuriant pridėtinę vertę ir konkurencinį pranašumą organizacijai ir šaliai globaliu mastu.“ Gretinant Programos tikslą su jos turiniu, tenka konstatuoti, kad iš esmės joje formuojamos, ugdomos kompetencijos, kurios reikalingos startuolių valdymui (apimant ir startuolių kūrimą) bet ne kompetencijos, reikalingos kurti inovatyvius produktus.

Taip pat, Programos tikslu išryškinamas ugdomų kompetencijų taikymas viešojo sektoriaus organizacijose. Šioje vietoje kyla klausimas dėl studijų krypties pasirinkimo tikslingumo. Kodėl pasirinkta verslo (Verslas, kaip studijų objektas, apima verslo kūrimo, valdymo, plėtros bei verslo aplinkos procesų visumą), o ne vadybos (Vadyba, kaip studijų objektas, apima organizacijų, institucijų ir kitų socialinių sistemų projektavimo, valdymo, vystymo procesų visumą) studijų kryptis? Vizito metu nepavyko gauti vienareikšmio atsakymo į šį klausimą, kadangi MRU administracijos atstovai, numatyti programos dėstytojai, socialiniai partneriai pateikė skirtingas versijas/savo vizijas apie Programos absolventų užimtiną darbo pozicijas, vykdytinąs funkcijas, veiklos lauką (organizacijų tipą, industrijas ir t.t.).

Pasirinktas Programos pavadinimas „Startuolių kūrimas ir verslumas“ savyje akumuliuoja: asmeninę/dalykinę savybę (ar jų rinkinį) - verslumą, vieną iš verslo plėtros tipų - startuolį ir tik vieną verslo veiklos valdymo - kūrimo - etapą. Šių trijų sąvokų derinys iš esmės nesuponuoja, kokios srities specialistai bus rengiami pagal šią programą bei prašosi papildomo paaiškinimo: ar bus rengiami verslininkai? (ekspertams praktikoje nėra tekę matyti aukštojo mokslo diplomo su kvalifikacija „verslininkas“...); ar specialistai, gebantys kurti (steigti) startuolius? Iš čia kyla papildomas klausimas: kodėl iš viso verslo įmonės veiklos valdymo lauko apsiribojama tik viena faze - kūrimu? Vizito metu programos rengėjų ir dėstytojų pateikti atsakymai didžiąja dalimi patvirtinimo, kad bus rengiami ne verslininkai, ar su startuolių

plėtra susijusių technologinių sričių specialistai, bet vadybininkai, besispecializuojantys valdyti procesus pradinėse startuolių vystymosi fazėse.

Programos turinyje (Aprašyme) akcentuojamas „skaitmeninių technologijų verslumas“ (dėstomų dalykų aibėje dominuoja disciplinos, kurių metų bus nagrinėjamos tik informacinės technologijos), kas, ekspertų nuomone, tendencingai susiaurina startuolių technologinės plėtros pagrindą, apriboja jį skaitmeninėmis/ informacinėmis technologijomis, atmenat kitas (pažangias) technologijas.

Programos dermės tarp Programos pavadinimo, turinio ir siekiamo rezultato daugiaprasmiškumą pagrindžia ir susitikimo su socialiniais partneriais metu pateikti jų samprotavimai, atsakymai į klausimus: kokią pareigybę pagal šią Programą parengti specialistai užimtų jų organizacijose, kokias funkcijas galėtų/turėtų vykdyti ir kt. Vieni susitikime dalyvavę socialiniai partneriai akcentavo, kad tai bus specialistai, kurie gebės kurti savo verslus, kiti - kad tai specialistai, galintys konsultuoti startuolius, tretieji - kad tai bus specialistai galintys daryti e-reklamą, kiti - kad tai specialistai, galintys pritraukti investuotojus; ir t.t.

Programos aprašyme teigiama, kad bakalauro „baigiamasis darbas bus pagrįstas projektiniu darbu, kuris atskleis absolvento teorines žinias ir praktinius gebėjimus, įgytus per studijų laikotarpį. Baigiamuoju darbu studentas parodys žinių ir supratimo lygį, gebės pademonstruoti praktinius gebėjimus“ (18 psl.). Ekspertai atkreipia dėmesį į tai, kad vadovaujantis MRU pateikta metodika „BAKALAURO BAIGIAMOJO DARBO RENGIMO TVARKA“ (MOKOMOJI KNYGA, 2021), kuri skirta MRU Viešojo valdymo ir verslo fakulteto studentams bakalauro baigiamųjų darbų rengimui, paskutinė baigiamojo darbo dalis yra „analitinė“, be „projektinės“ dalies. Kyla pagrįsta abejonė, kad pagal šią Programą rengiami specialistai turės keblumų rengiant bakalauro baigiamąjį darbą, kuris „bus pagrįstas projektiniu darbu“.

Startuolių kūrimas ir jų plėtra, dažnu atveju yra siejami su skirtingų kompetencijų poreikiu ir jų papildymu/ derinimu/sinergija, kas pasiekama bendradarbiaujant skirtingiems specialistams. Nagrinėjant Programos dalykų (modulių) aprašus pastebėta kad tarp planuojamų taikyti studijų metodų dominuoja individualių užduočių atlikimas ir individualus studijuojančių darbas. Grupiniam (komandiniam) darbui, kaip studijų metodui, Programos aprašyme praktiškai neskiriama dėmesio.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus, ekspertų nuomone, Programos tikslas, studijų rezultatai, mokymo (-si) ir vertinimo metodai ir ypač Programos pavadinimas nėra tinkamai suderinti tarpusavyje bei reikalauja atitinkamų korekcijų.

2.1.5. Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklių kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.

Kompetencijų ugdymo nuoseklumą šioje Programoje ekspertai vertina dvejomis kryptimis. Pirmoji – kompetencijų, susijusių su skaitmeninėmis technologijomis, nuoseklumo vertinimas. Programos aprašyme akcentuojamas skaitmeninių technologijų verslumas, kurio dedamoji „Skaitmeninės technologijos“ startuolių kūrimo kontekste yra: (1) išskirtinai skaitmeninių technologijų srityje veikiančių startuolių (kuriančių skaitmeninius produktus) taikomoji sritis, arba (2) startuolių verslo modelio plėtros dedamoji. Susitikimo metu su Programos rengėjais buvo išgrynintas požiūris, kad „skaitmeninių technologijų verslumas“ Programos kontekste suprantamas kaip „verslumas skaitmeninėje erdvėje“, tad darytina išvada jog Programos kontekste, skaitmeninės technologijos yra tik priemonė (nesvarbu kokiomis technologijomis grįstų startuolių) produktų plėtrai rinkoje (t.y. skaitmeninės technologijos kaip verslo modelio dedamoji). Remiantis šia nuostata kritiškai vertinamas Programos aprašyme pateiktas teiginys jog „Studentai supažindinami su naujausiomis technologijomis kaip dirbtinis intelektas, blokų grandinės, daiktų internetas, metavisata, kriptovaliuta, 3D technologijos, virtuali realybė ir kt. Kita vertus, studijų metu studentai tiesiogiai dirbs ir taikys technologinius laimėjimus“. Šis teiginys suponuoja, kad studentai tiesiogiai dirbs ir taikys technologinius laimėjimus, kurie apims anksčiau įvardintas konkrečias technologijas. Todėl tokia formuluotė yra dalinai klaidinanti, nes vizito MRU metu buvo konstatuota, kad konkrečios technologinės įrangos Universitete nėra ir jos neplanuojama įsigyti (išskyrus dalį, susijusią su kompiuterinėmis programomis).

Antroji – startuolių plėtros/valdymo (tame tarpe ir kūrimo) kompetencijų ugdymo kryptis. Šioje kryptyje pastebėtina, kad MRU viešai prieinamuose šaltiniuose anonsuoja, jog studentai turi laisvai pasirenkamą dalyką „Startuolių kūrimas ir antreprenerystė“, kurio pavadinimas praktiškai sutampa su šios Programos pavadinimu. Taigi, neišlaikoma būtina takoskyra tarp dviejų skirtingų objektų, pagal jų turinį ir paskirtį bei generuojamą rezultatą. Vertinant platesniu kontekstu, Programoje apimamas visų pagrindinių startuolio, kaip verslo subjekto sėkmingam valdymo/plėtros įgyvendinimui, reikalingų kompetencijų rinkinio ugdymas, o jo procesas išdėstyta vadovaujantis aiškiai apčiuopiama logika.

Apibendrinant galima teigti, jog Programos dalykų (modulių) visuma, užtikrina nuoseklų, tačiau ne visų pavadinime, tikslė, specialiuosiuose gebėjimuose išvardintų kompetencijų, o išskirtinai startuolių plėtros/valdymo, tame tarpe pasitelkiant skaitmenines technologijas, ugdymą.

2.1.6. Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.

Nepaisant Programos Apraše pateikto teiginio kad “programoje didelis dėmesys skiriamas studijuojančiųjų poreikių individualizavimui” (22 psl.), vadovaujantis pateikta informacija konstatuojama, kad studijuojantieji galės tik vieną kartą pasirinkti laisvai pasirenkamą studijų dalyką 5 semestre (renkantis tarp “Inovacijų diegimo organizacijoje patirtinis projektas” ir “Startuolio kūrimo patirtinis projektas”). Programą ketinama dėstyti tik anglų kalba. Šis faktas,

šalia neginčijamų privalumų tarptautiškumo, internacionalizacijos srityse, sukuria ir tam tikrą apribojamą individualizuoti Programos struktūrą, atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus - apribojama laisvai pasirenkamųjų dalykų pasiūla, atmetant galimus variantus, dėstomus Universitete lietuvių kalba.

Iš kitos pusės, Programos aprašyme yra numatyta, kad studentai turės galimybę pasirinkti semestrą ar du studijuoti užsienyje pagal ERASMUS+ programą, taip pat studijuojančiųjų individualizavimas galimas konsultacijų su dėstytojais metu, kurios numatytos ir kiekvieno studijų dalykų aprašuose. Naudojant MRU IT infrastruktūrą, studentai galės rinktis paskaitų klausymą tiek nuotoliniu būdu, tiek gyvai.

Apibendrinant galima teigti, jog iš esmės galimybės studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą, atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus yra sudarytos.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programos orientacija į proaktyvų darbo rinkos poreikių (naujų darbo vietų su(si)kūrimą) tenkinimą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Programoje nėra sudarytos prielaidos ugdyti inovatyviems ir technologijomis grįstiems produktams kurti reikalingas kompetencijas, kurios numatytos Programos pavadinime, tikslė, dalyje specialiųjų gebėjimų (t.y. tobulintinos sąsajos bei suderinamumas tarp programos pavadinimo, tikslo, dalies specialiųjų gebėjimų ir Programos turinio);
2. Numatyta Programos studijų kryptis nėra tinkamai suderinta su Programos tikslu;
3. Pateikta vertinimui Bakalauro baigiamųjų darbų rengimo metodika nėra pritaikyta Programos baigiamojo darbo koncepcijai;
4. Grupinio (komandinio) darbo ugdymo bei vertinimo metodų trūkumas.

Pataisymai, atlikti atsižvelgiant į ekspertų rekomendacijas

Programos Rengėjai, atsižvelgė į ekspertų pateiktas rekomendacijas bei atliko šiuos Aprašo patobulinimus (rekomendacija - atliktos korekcijos):

1. Siekiant pašalinti Programos pavadinimo daugiaprasmiškumą, bei užtikrinti dermę tarp Programos pavadinimo, turinio ir siektinų rezultatų, ekspertų grupė rekomenduoja pakoreguoti Programos pavadinimą. Siūlomi variantai: „Startuolių vadyba“, „Startuolių valdymas“, „Startuolių kūrimas ir valdymas“ ir pan.

Pakoreguotas Programos pavadinimas į „Startuolių kūrimas ir valdymas“.

2. Rekomenduojama Programos aprašyme atsisakyti plačią prasmę turinčio apibūdinimo „skaitmeninių technologijų verslumas“, jį susiaurinant - „verslumas skaitmeninėje erdvėje“ ir tiksliau susiejant su studijų metu formuojamais vadybininko gebėjimais, panaudoti skaitmenines technologijas startuolių verslo modelių kūrimo plėtojimui, o ne produktų

kūrimui. Atsižvelgiant į pataisymus, atitinkamai pakoreguoti Programos tikslą, bei Aprašo lentelėje Nr. 3 (18-20 psl.) išvardintus specialiuosius gebėjimus Nr.1; 3; 4.

Pakoreguotas Programos tikslas yra ruošti vadybos studijų krypties bakalaurus, gebančius konceptualiai mąstyti ir turinčius pakankamai tarpdisciplininio verslo, vadybos, finansų, ekonomikos, teisės, psichologijos, skaitmeninių technologijų mokslo žinių ir įgijusius praktinius įgūdžius valdyti startuolių, inovatyvių produktų ir verslo modelių kūrimo ir plėtros procesus naujai kūriamose ir esamose verslo bendrovėse ir viešojo sektoriaus organizacijose, identifikuojant nuolat besikeičiančius įvairius verslo, rinkos, vartotojų ir visuomenės poreikius ir iššūkius, inicijuojant ir taikant naujus rinkos ir vartotojų pažinimo metodus, remiantis šiuolaikiškomis vadybos koncepcijomis ir komunikacijomis kurti, palaikyti ir plėtoti ryšius su vartotojais, darbuotojais, investuotojais bei partneriais, kuriant pridėtinę vertę ir konkurencinį pranašumą organizacijai ir šaliai globaliu mastu.

Atitinkamai pakoreguoti specialieji gebėjimai Nr. 1; 3; 4:

Nr. 1. Gebės rinkti, struktūruoti, analizuoti ir sisteminti įvairaus dydžio ir įvairiose veiklos srityse veikiančių organizacijų veiklos duomenis ir sprendimų priėmimo ypatumus, vertinti veiklos rezultatus, teikti siūlymus startuolių kūrimo, valdymo, plėtros, veiklos tobulinimo ir kitais klausimais.

Nr. 3. Gebės įvertinti ir prognozuoti verslo aplinkos pokyčius, analizuoti ir sisteminti tyrimų rezultatus, kurių reikia svarbioms verslo ekonominėms, socialinėms, etinėms problemoms spręsti, pateikti sprendimų rekomendacijas.

Nr. 4. Išmanys skaitmeninių technologinių produktų kūrimo principus ir gebės testuoti rinkos sąlygomis bei pateikti startuolio ar produkto tobulinimo kryptis.

3. Suderinti Programos tikslą su pasirinkta studijų kryptimi, atitinkamai pakoreguojant arba studijų kryptį (iš Verslas į Vadybą), arba Programos tikslą.

Koreguoti pasirinkta studijų kryptis į Vadybos studijų kryptį.

Ekspertų vertinimu, Programos Aprašo korekcijos atsižvelgiant į rekomendacijas, atliktos tinkamai.

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

2.2.1. Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.

Programa priskiriama socialinių mokslų sričiai. Jai aktuali mokslinė produkcija vykdoma vadybos (S003) ir ekonomikos (S004) mokslų srityse. Programos aprašyme nurodoma, kad lyginamajame vertinime (2018 m.) abi kryptys buvo įvertintos 2 balais iš 5. Ekonominis ir socialinis MTEP veiklos poveikis ir MTEP plėtros potencialas įvertintas 3 balais. Lyginamajame

vertinime dalyvavę ekspertai pažymėjo, kad mokslinių tyrimų rezultatai publikacijų Clarivate/Scopus žurnaluose atžvilgiu yra riboti. 2018 m. lyginamojo vertinimo komisija įvertino tyrimus vadybos ir ekonomikos srityse kaip patenkinamus, turinčius tam tikrą tarptautinį matomumą, bet (kol kas) ne „stiprų“. Programos vertinimo ekspertų nuomone, toks mokslo krypčių įvertinimas laikytinas ribiniu, vertinant MRU vykdomos mokslo veiklos lygio pakankamumą šios Programos kontekste, nes startuolių plėtra yra globalus reiškinys, kuris apima tarptautines verslo plėtojimo grandines, imlias naujausiems mokslo rezultatams ne tik technologinių, bet ir socialinių mokslų srityje.

Vertinant ir lyginant MRU mokslinių publikacijų sąrašus 2018-2020 ir 2021 m. vadybos (S003) ir ekonomikos (S004) mokslų srityse pastebimas akivaizdus progresas mokslo produkcijos kokybės gerinimo linkme. 2018–2021 metais į WoS/Scopus duomenų bazes įtrauktų publikacijų skaičius išaugo, palyginti su bendra mokslo produkcija vadybos ir ekonomikos srityse – 2018 m. – 36 proc., 2019 m. – 34 proc., 2020 m. – 49 proc. o 2021 m. – 56 proc. Tačiau, nežiūrint gausaus publikacijų sąrašo, tik nedidelė dalis jų tiesiogiai ir konceptualiai siejasi su „startuolio“ fenomenu, fokusuojantis į tokias tematikas, kaip: startuolio ekonomikos teorija; startuolių verslo modelių kūrimas/plėtra; startuolių kūrimas; rizikos kapitalas; startuolių rinkodara; startuolių efektyvumo vertinimas; įmonių ir startuolių susijungimai; startuolio teisinė; inovacijų projektavimas ir vertinimas; ir pan., ir kurios yra svarbios įgyvendinant šią Programą. Iš kitos pusės, MRU paskelbtos mokslinės publikacijos apima universalaus pobūdžio žinias, reikalingas tiek startuoliams, tiek kitoms verslo pradžios ir/ar plėtros formoms.

Vertinant verslo krypties studijų dalykų bei Viešojo valdymo ir verslo fakulteto (VVVF) vykdomų mokslo tyrimų sąrangą išryškėja, kad verslo ir vadybos krypčių tyrimai dažnu atveju nėra tiesiogiai ir konceptualiai siejami su „startuolio“ fenomenu vadybos (S003) ir ekonomikos (S004) mokslų srityse. Daugumoje atvejų atliekami tyrimai yra skirti plėtoti verslą (plačiąja prasme), kaip antai tyrimai tokiose srityse kaip socialinė atsakomybė ir tvarumas; darnus vartojimas ir užsakomųjų paslaugų plėtros potencialas; žmogiškųjų išteklių pokyčių dinamika; skaitmeninis šešėlinės ekonomikos modeliavimas; kainų prognozavimo modeliavimas; ekonominis atsparumas; ekonominis saugumas ir pan., bet ne tiesiogiai fokusuojantis į startuolių plėtros specifiką ir problematiką. Išskirtiniu atveju, ekspertų nuomone, laikytina tiesiogiai startuolių ekosistemos mokslinius tyrinėjimus atliepianti 2020 m. apginta disertacija tema „Startuolių vystymasis ankstyvoje stadijoje: kritinių sėkmės veiksnių perspektyva“. Šalia to, novatoriškomis kryptimis vykdomų tyrimų verslo srityje laikytinos blokų grandinių technologijos (Blockchain), kriptovaliutų, kibernetinio saugumo tematikos.

Ekspertai atkreipia dėmesį į MRU VVVF 2022–2026 m. mokslinių tyrimų programos „Atsparumo, tvarumo ir pažangos perspektyvos“ mokslo kryptyje „Verslo inovacijų tyrimai“ numatytas dvi įgyvendinimo priemones, skirtas startuolių tematikos tyrimams: „Globalaus verslo (startuolių) įvaizdžio ir reputacijos tyrimai“ ir „Startuolių ekosistemos tyrimai“. Šių tyrimų plėtojimas yra laikytinas reikšminga ir svarbia dedamąja, siekiant didinti vertinamos Programos studijų kokybę.

Apibendrinant galima konstatuoti, jog pagal mokslinės produkcijos vertinimą, MRU nėra identifiukuotina kaip mokslo ir studijų institucija, kurios viena iš pagrindinių mokslinių tyrimų sričių yra startuolių kūrimas ir plėtra, tačiau, nežiūrint anksčiau išsakytų pastebėjimų, galima pagrįstai teigti, kad Universitete atliekami moksliniai tyrimai tiesiogiai atliepia Programoje dėstomų dalykų turinį. Galima teigti, kad tyrėjai, vykdydami tyrimus verslo srityje, tiesiogiai prisideda prie savo kompetencijos ugdymo, o tai savo ruožtu papildo studijų dalykus, užtikrinant, kad studentams perduodamos žinios būtų pakankamai pagrįstos naujausiais tyrimais ir aktualiausia verslo srities informacija.

2.2.2. Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.

Programoje studijuojantys studentai bus supažindinami su naujausiais technologiniais pasiekimais bei taikymo galimybėmis per studijų dalykus, tokius kaip „Startuolių kūrimas ir antreprenesytė“, „Skaitmeninių technologijų plėtra“, „Technologinių projektų valdymas“, „Skaitmeninio produkto dizainas“, „Programavimo pagrindai“, „Verslo duomenų bazės ir jų analitika“, „WEB kūrimo pagrindai“, „Finansų technologijos“, „Skaitmeninė rinkodara“, „Multimedijos dizaino kūrimas“, „Skaitmeninio verslo vadyba“, „Kibernetinio saugumo rizikų valdymas“.

Programos studentus ketinama supažindinti su tokiais naujausiomis technologijomis, kaip dirbtinis intelektas, blokų grandinės, daiktų internetas, metavisata, kriptovaliuta, 3D technologijos, virtuali realybė ir kt. Studentai, atlikdami užduotis dirbs su kodavimo įgūdžių nereikalaujančiomis platformomis, tokiomis kaip Zyro, kuris yra vienas iš Programos socialinių partnerių, „Skaitmeninio produkto dizaino“ studijų dalyko metu dirbs su vienu naujausių dizaino kūrimo įrankių Figma, debesų kompiuterijos ir dizaino kūrimo įrankiais Canva, bei naudosis kitomis programinėmis įrangomis ir skaitmeniniais įrankiais kaip SimilarWeb, Asana, Trello, Facebook pixel, DropBox, Google Analytics, Moodle, SPSS, GRETl, Figma, Oracle ir kt.

Remiantis aukščiau išdėstytais faktais, taip pat atkreipiant dėmesį į tai jog MRU VVVF dėstytojai sistemingai dalyvauja tarptautinėse ir nacionalinėse mokslinėse konferencijose (kas laikytina efektyvia priemone užtikrinant naujausių mokslo pasiekimų panaudojimą studijų procese) galima teigti, jog Programos studijų turinio susiejimas su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais yra pakankamas.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Sparti, teigiama MRU mokslo lygio vadybos (S003) ir ekonomikos (S004) kryptyse augimo dinamika, demonstruojanti akivaizdų progresą mokslo produkcijos kokybės gerinime.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Nepakankama tyrimų, tiesiogiai su startuolių problematika susijusioje tematikoje, plėtra .

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

2.3.1. *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Studentai į Programą bus priimami konkurso būdu pagal Bendrojo priėmimo į Lietuvos aukštąsias mokyklas tvarką. Minimalus konkursinis slenkstinis balas visiems studentams bus 5,4.

Apraše minima, kad studiami tiek į valstybės finansuojamas, tiek į valstybės nefinansuojamas studijų programos vietas, pretendentai gali gauti papildomų balų už reikšmingus pasiekimus tarptautinėse ir respublikinėse olimpiadose bei konkursuose, dalyvavimą karinėje tarnyboje ir savanoriškoje veikloje, dalyvavimą nacionalinėse akademijose, įskaitant akademijas, veikiančias MRU.

Programos viešinimas bus užtikrinamas pasitelkiant MRU interneto svetainę, parodas, studijų mugės ir individualių susitikimų su potencialiais studentais metu. Susitikimo su MRU bendruomene metu, buvo papildomai išsiaiškinta, kad viešinimas vyks ir renginių su socialiniais partneriais metu, vizitų į mokyklas metu bei socialiniuose tinkluose. Atsižvelgiant į tai, kad pati Programa yra nauja ir novatoriška, ji reikalauja naujų ir novatoriškų viešinimo būdų, kurie ir buvo aptarti vizito metu. Šie būdai turėtų būti įtraukti ir į Programos Aprašą, kad pilnai atspindėtų Programos naujumą.

Ekspertų grupės sprendimu, studentų atrankos ir priėmimo kriterijai bei proceso tinkamumas ir viešumas vertinami teigiamai.

2.3.2. *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Apraše teigiama, kad MRU pripažįsta neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytus mokymosi pasiekimus, atlikus jų vertinimo procedūrą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017-04-24 įsakymu Nr. V-289 „Dėl neformaliojo ir savišvietos būdu įgytų kompetencijų, susijusių su aukštuoju mokslu, vertinimo ir pripažinimo aukštosiose mokyklose bendrųjų principų patvirtinimo“.

MRU teigimu, bus vertinami stojančiųjų mokymosi pasiekimai, įgyti dirbant apmokamą, neapmokamą ar savanorišką darbą, taip pat mokantis savarankiškai (stažuotėse, kursuose) bei laisvalaikio metu.

Vertinimo kriterijai yra aiškūs ir pagrįsti. Platus pasiekimų įgijimo laukas nuo apmokamo darbo iki kompetencijų ugdymo laisvalaikio metu yra rodiklis, kad universitetas vertina ne tik formaliuoju būdu įgytas kompetencijas, bet ir skatina studijuoti tuos, kurie kompetencijas ugdė netradiciniais būdais.

Pagal MRU, užsienyje įgytų kvalifikacijų pripažinimas atliekamas, vadovaujantis MRU užsienyje išduotų išsilavinimo dokumentų vertinimo ir akademinio pripažinimo tvarka, 2018 m. patvirtinta Senato nutarimu Nr. 1SN-23. O Informacija apie procedūrą yra skelbiama viešai. Darytina išvada, jog užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarka ir jos taikymas yra tinkami.

2.3.3. Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.

Programos Apraše teigiama, kad universitetas teikia visokeriopą pagalbą savo studentams. Akademinę pagalbą dėl studijų proceso teikia studijų programos vadovas, į kurį gali kreiptis visi studentai, taip pat 5 studijų vadybininkai, kurie studentams gali padėti visais iškilusiais klausimais. Vizito metu ekspertai išsiaiškino, kad universitetas turi ir pirmakursių mentorystės programą, kuri padeda naujiems studentams integruotis į bendruomenę ir kartu padeda spręsti iškilusius klausimus. Psichologinė parama teikiama pasitelkiant psichologinę tarnybą, nurodant, kad MRU bendruomenės nariams pirmas vizitas yra nemokamas. Dvasinė pagalba teikiama MRU Šv. Augustino koplyčioje.

Svarbu paminėti, kad visi studentai gali kandidatuoti net į kelių rūšių stipendijas, taip pat MRU suteikia studijų kainos kompensavimo galimybę.

Pagirtina, kad Dėstytojų taryba, kuri skiria stipendijas, atsižvelgia ne tik į studentų studijų rezultatus, bet ir į asmeninius pasiekimus studijų metu ir, pastebėję studentų akademinį proveržį, gali skirti stipendiją. Visi išvardinti skatinimo būdai yra didelis indėlis į studentų ugdymo procesą, tačiau ši informacija buvo pateikta tik vizito metu. Ši informacija turėtų būti pateikta ir Apraše, o patvirtinus programą, aktyviai viešinama. Tikėtina, kad tai galėtų paskatinti studentus rinktis šią studijų programą.

Galima daryti išvadą, jog studentams teikiamos akademinė, finansinė, socialinė, psichologinė ir asmeninė paramos yra tinkamos, pakankamos ir veiksmingos.

2.3.4. Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.

Į Programą įstojusiems studentams yra sukuriamas elektroninio pašto dėžutė, kurioje studijų vadybininkas pateikia visą būtiną informaciją, susijusią su studijų organizavimu. Studijų vadybininkas suteikia visokeriopą pagalbą visų studijų metu, padėdamas spręsti tiek bendras, tiek individualaus pobūdžio studentams kilusias problemas.

Studentas taip pat yra prijungiamas prie elektroninės studijų knygelės, kurioje talpinama svarbiausia su studijomis susijusi informacija: studijų grafikas, studijų kalendorius, studijų planas, studijuojamų dalykų aprašai ir kt. Per elektroninę studijų knygelę studentams siunčiami svarbiausi pranešimai.

Studijų pradžioje su studentais susitinka Programos vadovas, kuris pristato Programos įgyvendinimo ir kitas studijų sąlygas. Studijų plane numatytas dalykas „Įvadas į Startuolių

kūrimo ir verslumo programą“, kurio metu Programos vadovas pristatys Programą, jos tikslus, uždavinius, verslo krypties studijų specifiką, asmeninio efektyvumo ir mokymosi principus, studentų išitraukimo į Universitete plėtojamas verslumo galimybių veiklas, socialinius partnerius, akademinę etiką ir tvarką Universitete, duos patarimų kaip greičiau adaptuotis akademinėje aplinkoje.

Studijų klausimais, nesusijusiais su konkrečia dėstomo studijų dalyko turiniu, studijų Programos studentus konsultuos prodekanai, dekanas.

Apraše pateikiama informacija ir įvairūs būdai, kuriuos pasitelkiant Universitetas informuos studentą, puikiai atitinka visus reikalavimus ir yra aiški.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Naujos MRU Programos viešinimo būdai yra novatoriški ir orientuoti į tikslinį studentą, kuriam ši Programa gali būti patraukli;
2. Universitetas daug dėmesio skiria studentų pagalbai ir mentorystei.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Vizito metu gauti atsakymai dėl studentų informavimo galimybių ir viešinimo nėra įtraukti į Programos Aprašą.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

2.4.1. Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.

„Verslo studijų krypties studijos organizuojamos atsižvelgiant į kritinio mąstymo ugdymą, ugdant metakognityvinius ir savarankiško mokymosi gebėjimus, kai studentas įgalinamas ir pats atsako už studijų rezultatus. Visame Verslo studijų krypties studijų procese taikomas į studentą orientuotas požiūris. Daug dėmesio skiriama studentų motyvavimui ir efektyviam įtraukimui į studijų procesą: paskaitos ir seminarai dažniausiai yra transliuojami (naudojant Moodle arba MS Teams platformas), tai sudaro sąlygas mokytis ir nuotoliniu būdu, o nedalyvavus paskaitoje studentai turės galimybę peržiūrėti įrašą. IT teikiamos galimybės yra plačiai naudojamos MRU ir realizuojamos Moodle sistemoje. Studijų metodų įvairovė ir gausa turėtų motyvuoti studijuojančiuosius“ (Aprašo 31 psl.). Be tradicinių mokymosi metodų numatomas ir netradicinių mokymosi būdų integravimas, tokių kaip: „eksperimentavimas, patirtiniai projektai, realių situacijų simuliacija, vaidmenų atlikimas, video medžiagos analizavimas ir diskusija, atvejų studijos, kviestinių lektorių profesionalų praktikų paskaitos, inovatyvios dirbtuvės, į sprintą orientuotos dirbtuvės, interaktyviosios paskaitos, kviestiniai lektoriai iš užsienio, išvykstamosios paskaitos pas socialinius partnerius“ (Aprašo 32 psl.).

Apraše nurodomi netradicinio mokymosi metodai parodo, kad daug dėmesio bus skiriama ne tik teoriniams, bet ir praktiniams užsiėmimams studijų metu, kurie dar labiau skatins studentus domėtis šios Programos pagrindiniais aspektais. Vizito metu išsiaiškinta, kad

dėstytojai motyvuos studentus dalindamiesi savo asmenine patirtimi iš pirmų lūpų. Dėstytojai atviri taikyti hibridinį mokymosi stilių, kad būtų dar labiau prisitaikoma prie studento poreikių, ypatingai prie dirbančių studentų ar tų, kurie negali atvykti į paskaitas dėl ligos.

„Studentų savarankišką darbą (mokymąsi) sudaro pasirengimas seminarams, kontroliniams darbams, koliokviumams, egzaminams, individualių ir grupinių savarankiškų užduočių atlikimas, savarankiškas tiriamasis darbas, ese ir (ar) projektų rengimas. Studento savarankiškas darbas (mokymasis) sudaro ne daugiau kaip 85 procentus studijų programos apimtį.“ (Aprašo 32 psl.).

Po studijų, asmenys, įgiję verslo vadybos kvalifikacinį laipsnį, gali studijuoti II pakopos verslo, teisės, viešojo administravimo ar kitos krypties studijose mokslo ir studijų institucijų nustatyta tvarka.

Vizito metu akcentuota, kad visų studijų metu studentai bus skatinami studijas tęsti trečiojoje pakopoje, o socialiniai partneriai prisidės prie finansavimo už trečiosios pakopos studijas didžiausią potencialą turintiems studentams. Tačiau Apraše ši galimybė nėra paminėta.

Daroma išvada, jog mokymo ir mokymosi procesas, leidžia atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalins juos pasiekti numatytus studijų rezultatus.

2.4.2. Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.

Apraše nurodoma, kad MRU tikslas ir prioritetas yra atvira ir lanksti studijų aplinka. Todėl Universitetas užtikrina studijų prieinamumą ir pritaikymą specialiesiems studentų poreikiams. Studentai užpildo formą (e-studijų knygelėje), kuri padeda administracijai sužinoti, kokios rūšies pagalbos jiems reikia studijų metu, ir leidžia MRU suteikti jų poreikius atitinkančią studijų aplinką. Specialiųjų poreikių turintys arba socialiai pažeidžiamų grupių studentai gali mokytis individualiai (Aprašo 33 psl.).

Studentai gali konsultuotis su dėstytojais jiems patogiais būdais, tiek gyvai, tiek virtualiai. Studentai su specialiaisiais poreikiais yra aktyviai įtraukiami tiek į mokslinę veiklą, tiek į įvairius universiteto renginius, o patalpos įrengtos užtikrinant lengvą patekimą į jas.

Remiantis Apraše pateikta ir vizito metu gauta informacija, nekyla abejonių, kad Universitetas suteikia galimybes visiems asmenims laisvai ir nevaržomai studijuoti, atsižvelgia į kiekvieno poreikius bei yra lankstus prisitaikyti prie socialiai pažeidžiamų grupių ir studentų su specialiaisiais poreikiais.

2.4.3. Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.

Universitetas didelį dėmesį skiria akademiniam sąžiningumui. 2015 m. priimtas akademinės etikos kodeksas yra pagrįstas pagrindiniais „Magna Charta Universiteto“ principais. Dokumente teigiama, kad „Universitetas netoleruoja jokios akademinio nesąžiningumo formos (duomenų

klastojimas, sukčiavimas, nešališkumas, apgaulė, vagystės, plagiatas, kyšininkavimas, kūrinių pirkimas ir pardavimas, kitų autorių kūrinių pristatymas kaip sava, nepateisinama bendraautorystė), apgaulės egzaminų metu ir kitas nesąžiningas elgesys).“ (Aprašo 34 psl.).

Universitetas įgyvendina tarptautinį Erasmus+ projektą „Higher Education Learning Community for Inclusion – HELCI“, kurio tikslas – propaguoti nediskriminavimo principus ir bendras Europos vertybes aukštajame moksle, stiprinti ryšius tarp įvairių šalių universitetų ir kurti visa apimančią bei novatorišką turinį, kuris atremtų ksenofobines ir rasistines kalbas bei kitas netolerancijos formas, su kuriomis susiduria Europa (Aprašo 34-35 psl.).

Dėl Universitete įvykusių akademinės etikos pažeidimų, pareigų nevykdymo arba netinkamo vykdymo, bendruomenės nariai gali pateikti tiek anoniminius, tiek neanoniminius skundus.

Šie ir kiti taikomi metodai bei sankcijos užtikrina, kad Universitete būtų laikomasi akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo principų. Projektinė veikla ne tik padeda šių principų laikytis, bet ir edukuoja bendruomenės narius.

2.4.4. Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.

Kaip teigiama Apraše, „Studentai turi teisę teikti apeliaciją pagal MRU Apeliacinius nuostatus, kurie apima: 1) sprendimo nepriimti į MRU; 2) sesijos, egzamino ir metinio darbo gynimo procedūros; 3) sesijos ar studijų rezultatų ir (arba) egzamino įvertinimo; 4) baigiamojo darbo gynimo ir egzamino laikymo tvarkos; 5) studijų rezultatų įskaitymo; 6) neformaliu būdu įgytų pasiekimų ir kompetencijų pripažinimo; 7) MRU sprendimo nesuteikti mokslo laipsnio; 8) iš išorės pateiktos disertacijos / monografijos ekspertinio vertinimo. Gavusi apeliaciją, ne vėliau kaip per penkias darbo dienas suformuojama Apeliacinė komisija, kuri išnagrinėja studento prašymą ir priima sprendimą.“ (36 psl.).

Universiteto Apeliacijų ir skundų tvarka yra aprašyta aiškiai ir suprantamai. Programos Apraše esanti nuoroda į pilną dokumentą dėl apeliacijų teikimo dar smulkiau paaiškina visą procesą.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Didelis dėmesys bus skiriamas studentų motyvacijos užtikrinimui ir kėlimui, į kurią aktyviai įsitrauks dėstytojai.
2. Į Programą bus integruota daug (individualių) netradicinio mokymosi būdų ir praktinių užsiėmimų, kurie yra neatsiejama naujų ir novatoriškų programų dalis;
3. Universitetas skatina toleranciją ir nediskriminaciją ne tik būdais, kurie yra numatyti nacionalinėse rekomendacijose ir kituose universiteto dokumentuose, bet ir įgyvendina projektą, kuris edukuoja bendruomenės narius.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Neviešinama galimybė tęsti studijas trečioje pakopoje, naudojantis socialinių partnerių finansavimo priemonėmis.

2.5. DĖSTYTOJAI

2.5.1. *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.*

Universiteto pateiktoje informacijoje teigiama, jog Programą įgyvendins 22 dėstytojai, iš kurių 19 (85 proc.) turi mokslinį laipsnį humanitarinių ir socialinių mokslų srityse. 17 dėstytojų dėstys 18 krypties studijų dalykų, vadovaus studentų praktikoms, kursiniams ir bakalauro baigiamiesiems darbams, iš kurių 15 (88 proc.) turi mokslinį laipsnį verslo vadybos ir ekonomikos mokslų kryptyje. Iš viso Programą planuoja įgyvendinti 10 profesorių, 7 docentai, 2 lektoriai su daktaro laipsniu, 2 doktorantai. 18 iš 22 numatomų dėstytojų yra nuolatiniai Universiteto darbuotojai, dirbantys ne mažiau kaip pusę etato ir ne mažiau kaip 3 metus MRU (90 % visų dėstytojų, dėstysiančių studijų krypties dalykus). Didžiosios dalies dėstytojų (19 iš 22) praktinė profesinė patirtis patenka į 8-20 metų turimos praktinės patirties intervalą (vieno nesiekia (7m.) ir dviejų viršija).

Programos rengėjų teigimu, dėstytojai dalyvauja su verslo veikla susijusių asocijuotų struktūrų kaip „Indo Baltic Trade Council“, „Lietuvos vadybos kokybės ir inovacijų asociacija“ (šio teiginio susitikimo su dėstytojais metu patvirtinti nepavyko) ekspertinėje veikloje diegiant naujoves privačiame ir viešajame sektoriuje, vedant mokymus privataus ir viešojo sektoriaus atstovams ir įmonėms, dalis dėstytojų turi savo verslus. Susitikimo su numatomais Programos dėstytojais metu pašnekovai demonstravo *intraprenieriškos* elgsenos bruožus, veiklos įrodymus (pasidalindami savo patirtimi konkrečiose verslo organizavimo, verslo konsultavimo veiklose, projektuose), parodančius jog Universiteto siekiamybė ugdyti dėstytojų verslumą yra realiai vykdoma. Teigiama, jog visi Programos dėstytojai moka anglų kalbą ne žemesniu kaip B2 lygiu. Atsižvelgiant į vertinimui pateiktoje medžiagoje pateiktus faktus, virtualaus vizito metu surinktus įrodymus, galima teigti, jog Programoje ketinančių dirbti dėstytojų skaičius, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamos studijų rezultatams pasiekti.

2.5.2. *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

Remiantis Universiteto pateikta informacija, kompetencijų tobulinimas yra organizuojamas pasitelkiant išorines bei vidines priemones.

Išorinės priemonės orientuotos į sąlygų stažuotėms užtikrinimą, pasitelkiant tarptautines bei nacionalines mobilumo programas, tokias kaip „Erasmus +“; „NordPlus“; LINO LT; „Fulbright Scholar“, DAAD, Šveicarijos vyriausybės stipendijos ir kt. Vykdomos personalo dalyvavimo mobilumo programose atrankos, o Universiteto teiginiai apie aktyvų dėstytojų dalyvavimą stažuotėse demonstruoja, jog ši sistema yra funkcionuojanti.

Vidinės priemonės yra orientuotos į mokymų organizavimą. Universiteto pateiktoje informacijoje išskiriami mokslinės informacijos paieškos, kompetencijų kėlimo mokymai, vykdomi MRU bibliotekos, bei ugdymui reikalingų IKT kompetencijų kėlimas, orientuotas į nuotoliniam mokymui reikalingų įgūdžių įgijimą, virtualios mokymo(si) aplinkos „Moodle“ tinkamą valdymą. Universiteto teigimu, 2020 m. pavasario semestrą iš viso įvyko 74 mokymai, kuriuose dalyvavo 593 MRU dėstytojai.

Išsiskiria Universiteto vykdomos individualios konsultacijos, teikiant metodinę bei techninę pagalbą akademiniam personalui. Teigiama, jog per mėnesį suteikiama 60-65 individualios konsultacijos.

Kompetencijų tobulinimo procesui bei informacijai Universiteto vidiniame tinkle (intranete) yra sukurta atskira specialioji skiltis, atskira rubrika kas savaitiniame elektroniniame naujienlaikraštyje, o papildomai, kas mėnesį išleidžiamas projektinėms naujienoms skirtas informacinis biuletenis, apimantis ir kompetencijų tobulinimo iniciatyvas.

Kiekvieno semestro metu naujam akademiniam personalui organizuojami mokymai bei informaciniai seminarai, apimantys ir kompetencijų tobulinimo veiklas.

Atsižvelgiant į išanalizuotą informaciją galima teigti, jog Universitetas sudaro tinkamas sąlygas dėstytojų kompetencijų tobulinimui.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Universiteto vystoma dėstytojų verslumo ugdymo kryptis.
2. Daugiapakopė kompetencijų ugdymo informacinė sistema.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Veiklos (bendradarbiavimo) su asocijuotomis verslo struktūromis efektyvinimas.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

2.6.1. Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.

Programos apimtis, vertinant pagal planuojamus studentų skaičius (apie 20 studentų), nėra didelė bendrame MRU kontekste. Apraše įvardinta, kad MRU patalpos atitinka higienos ir darbo saugos reikalavimus, visos auditorijos atnaujintos ir aprūpintos vizualizacijos įranga. Auditorijose įrengtos vaizdo kameros, prisitaikančios prie, pavyzdžiui, dėstytojo judėjimo, todėl puikiai tinkama naudoti įgyvendinant hibridines studijas, t.y. nuotoliniu būdu ir gyvai vykdant paskaitas ar seminarus. Didžiosiose auditorijose įrengta garso instaliacija.

MRU patalpose įrengtas bevielis kompiuterių tinklas, apimantis visas MRU vidaus erdves ir Studentų namus. Kompiuteriai visose darbo vietose yra prijungti prie kompiuterių tinklo, o nešiojamieji kompiuteriai gali prisijungti prie belaidžio kompiuterių tinklo beveik visose MRU erdvėse. Visose MRU auditorijose įrengtos kompiuterizuotos dėstytojų darbo vietos (su „Microsoft Windows 10“ operacine sistema, „Microsoft Office 2016“, „Open Office“ ir kita programine įranga), kur dėstytojai gali pristatyti MRU saugyklose ar pasauliniame kompiuterių tinkle prieinamą paskaitų medžiagą, transliuoti ir įrašyti paskaitą.

Studijų metu studentai naudosis įvairiomis kompiuterinėmis programomis ir skaitmeniniais įrankiais kaip SimilarWeb, Asana, Trello, Facebook pixel, DropBox, Google Analytics, Moodle, SPSS, GRETl, Figma, Oracle ir kt. Šie įrankiai mokslo tikslams yra arba atviro kodo, arba nemokami. MRU infrastruktūra pritaikyta žmonėms su judėjimo ir regos negalia: keltuvai, specializuotos kompiuterizuotos darbo vietos bibliotekoje.

MRU turi modernią biblioteką. Biblioteka prilygsta moderniausioms akademinėms bibliotekoms Europoje. Bibliotekos plotas yra 3 338 m². Centrinės bibliotekos patalpose yra 375 darbo vietos, 288 vietos skaitytojams, įskaitant 87 kompiuterizuotas darbo vietas. Bibliotekos spausdintinių leidinių fondą sudaro 228 000 egzempliorių (66 000 pavadinimų). Kasmet pridedama apie 2 000 naujų vienetų. Centrinio pastato biblioteka veikia 6 dienas per savaitę ir nakties valandomis nuo 20 val. iki 10 val. Bibliotekoje yra 9 skaityklos, kuriose studentai gali dirbti ir naudotis visais bibliotekos ištekliais: kompiuterinėmis darbo vietomis, elektroniniais šaltiniais, skaitytuvais, spausdintuvais ir kopijavimo aparatais. Daugumą bibliotekos elektroninių išteklių galima pasiekti per vietinį tinklą, MRU akademinės bendruomenės nariai turi nuotolinę prieigą prie prenumeruojamų bibliotekos išteklių, naudojant „EzProxy“ ryšį.

Kaip žinia, elektroninės mokslo duomenų bazės - vienas pagrindinių mokslininkų ir studentų naudojamų šaltinių, kuriuose publikuojama ir saugoma mokslinė produkcija: elektroniniai žurnalai, knygos, tyrimai, statistinė ir kitokia informacija. 2021 m. buvo prenumeruotos 37 tarptautinės ir nacionalinės duomenų bazės. MRU bendruomenė turi prieigą prie daugiau nei 182 000 el. knygų, daugiau nei 35 000 mokslo žurnalų ir kitų periodinių leidinių.

Programos aprašyme nurodoma, kad studentų praktika išorės institucijose organizuojama pagal MRU Studentų praktikos nuostatus (2016). Studentai gali pasirinkti praktikos vietą iš socialinių partnerių duomenų bazės arba patys susirasti praktikos vietą.

Ekspertų nuomone, Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumas ir pakankamumas vertinamas teigiamai.

2.6.2. *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

Programos vykdymui materialiaisiais ištekliais yra apsirūpinta. Papildomos investicijos į programos veiklą nebuvo darytos. 2021 m. MRU pradėta plėtoti startuolių skatinimo „MRU Startup Hub“ erdvė, kuri bus panaudota vykdant programą. Tiesa, šiuo metu yra tik pateiktas investicinis projektas svarstymui Vyriausybei. Ši iniciatyva, gavus atitinkamą finansavimą, suteiktų papildomo potencialo įgyvendinant Programą.

Programos Apraše pateikiama informacija, kaip MRU vykdomas reikalingų išteklių planavimas ir atnaujinimas, akcentuojant, kad siekdami išlaikyti studijų kokybę, (i) padaliniai, atsakingi už materialinius ir informacinius išteklius, rūpinasi jų priežiūra, renka ir analizuoja kiekybinę ir

kokybinę informaciją, rūpinasi išteklių atnaujinimu ir papildymu, bei teikia metinius viešųjų pirkimų planus MRU vadovybei; (ii) patvirtintas 2021–2025 m. Infrastruktūros gerinimo ir energijos tvarumo plano biudžetas; (iii) MRU siekia reguliariai atnaujinti IKT įrangą ir programinę įrangą kas 5 metus; (iv) paraiškas viešiesiems pirkimams biblioteka formuoja 2–3 kartus per metus. Tačiau Apraše pasigendama informacijos apie apie materialiujų išteklių įsigijimo bei valdymo prioritetų išskyrimą (kam bus teikiamas didesnis/mažesnis prioritetas įsigyjant ir/ar atnaujinant).

Vizito metu pateikta informacija, kad elektroninių mokslo duomenų bazių atnaujinimui planuojama skirti 60 tūkst. eurų kasmet.

Programos Apraše įvardijama, kad studentai 6 semestre turės galimybę atlikti praktiką įvairiose inovatyviose įmonėse tokiose kaip Tesonet, Vinted, Zyro, CyberCare, Bored Panda, Wix, Hostinger, Whatagraph, BitDegree, Profitus, Edu Travel ir panašiose augančiose startuolių įmonėse, tačiau pasigendama duomenų apie studijų įgyvendinimui numatomą naudoti materialiąją bazę, jos užtikrinimą: ar yra būtinybė įrangai?; kokia konkrečiai įranga reikalinga?; kas ją suteiks?

Nepaisant pateiktų tobulintinių aspektų galima konstatuoti, jog iš esmės Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo procesas organizuojamas tinkamai.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Pasirengta įgyvendinti Programą efektyviai naudojant viso Universiteto materialiuosius išteklius, kurie tiesiogiai orientuoti į studijų kokybės užtikrinimą.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Pasigendama informacijos apie materialiujų išteklių įsigijimo bei valdymo prioritetų išskyrimą.
2. Nėra pateikta duomenų apie studijų įgyvendinimui numatomą naudoti bazę praktikoms ir pratyboms: ar yra būtinybė įrangai?; kokia konkrečiai įranga reikalinga?; kas ją suteiks?.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

2.7.1. Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.

Programos rengėjų teigimu, Universiteto studijų kokybės užtikrinimo sistema atitinka Europos aukštojo mokslo erdvės kokybės užtikrinimo nuostatas ir gaires (ESG angl., 2015). Vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema reglamentuota MRU Statute, Studijų ir mokslo kokybės politikos nuostatuose, Vidinės studijų kokybės užtikrinimo sistemos nuostatuose, Studijų programos komiteto nuostatuose, Studijų grįžtamojo ryšio tvarkoje, Studijų programų rengimo ir tobulinimo tvarkoje ir kituose vidiniuose Universiteto dokumentuose.

Darytina prielaida, jog Universitete funkcionuoja vertikali hierarchinio tipo struktūra, paskirstanti studijų vidinės kokybės užtikrinimą tarp Senato komiteto studijoms, prorektorius akademiniams reikalams, Akademinių reikalų centro, Studijų programos komitetų (SPK), dėstytojų ir kitų MRU personalo narių, studentų ir socialinių dalininkų.

Centralizuotą administravimo funkciją atlieka MRU Akademinių reikalų centras, užtikrinantis vykdomų studijų programų dokumentaciją ir stebėseną, jų atnaujinimo koordinavimą instituciniu lygmeniu, o atskiros programos lygmenyje valdymas vykdomas SPK, kurio atsakomybės apima studijų krypties programos turinio kokybės, jos įgyvendinimo ir socialinių dalininkų poreikių atitikties klausimus, dėstytojų kompetencijų stebėseną, materialių išteklių tinkamumą, įvairių mokymosi priemonių parengimo ir atnaujinimo priežiūrą, studijų krypties programos viešinimą.

Tiek studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos teisinis reglamentavimas, tiek valdymo struktūra yra tinkamai dokumentuotos, įveikintos bei sudaro prielaidas veiksmingam vidiniam studijų kokybės užtikrinimui.

2.7.2. Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.

Socialinių dalininkų įtraukimas į vidinį kokybės užtikrinimą yra reglamentuotas MRU SPK nuostatose, kuriose teigiama, jog Komitetą sudaro ne mažiau kaip 8 nariai. Iš jų bent 3 Komiteto nariai turi būti programą vykdantys dėstytojai, bent 2 studentai ir ne mažiau kaip po vieną socialinių partnerių atstovą ir absolventą. Vykdomi reguliarūs SPK susitikimai su dėstytojais kiekvienų mokslo metų pabaigoje. Kiti socialiniai dalininkai (ne SPK nariai) į vidinį kokybės užtikrinimą įtraukiami per dalyvavimą kasmetinėse diskusijose skirtose studijų rezultatų aptarimui, studijų planų patikslinimui, studentų pasiekimų stebėjimo rezultatams, absolventų įsidarbinimo duomenų ir alumnų nuomonės vertinimams. Universitetas teigia, jog darbdaviai tiesiogiai dalyvauja studijų programų tobulinimo veikloje per praktiką ir bakalauro baigiamųjų darbų gynimą. Su darbdaviais sudarytos bendradarbiavimo sutartys, pagrįstos dėstytojų, studentų ir instituto darbuotojų bendradarbiavimu, skatinančiais bendrus mokslinius tyrimus bei keitimąsi svarbia informacija tobulinant studijų procesą ir praktiką bei studijų programos turinį.

Virtualių susitikimų su numatomais Programos dėstytojais bei socialiniais partneriais, kurie suinteresuoti pagal Programą numatomais rengti specialistais, metu buvo surinkta pakankamai įrodymų, jog dėstytojai bendradarbiavo su darbdaviais rengiant atskirus Programos dalykus, jų aprašus. Socialiniai partneriai pateikė dalyvavimų diskusijose, skirtose Programos rengimui, įrodymų.

Galima daryti išvadas, jog socialiniai dalininkai tiek formaliai, tiek faktiškai yra įtraukti į Programos vidinės kokybės užtikrinimo veiklas.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Veiksmingas dėstytojų bei socialinių dalininkų (darbdavių) bendradarbiavimas, apimantis ir vidinį Programos kokybės užtikrinimą.

III. REKOMENDACIJOS

Rekomendacijos, į kurias aukštoji mokykla turi atsižvelgti per 10 d. d. nuo išvadų projekto gavimo dienos:

1. Siekiant pašalinti Programos pavadinimo daugiaprasmiškumą, bei užtikrinti dermę tar Programos pavadinimo, turinio ir siektinų rezultatų, ekspertų grupė rekomenduoja pakoreguoti Programos pavadinimą. Siūlomi variantai: „Startuolių vadyba“, „Startuolių valdymas“, „Startuolių kūrimas ir valdymas“ ir pan.
2. Rekomenduojama Programos aprašyme atsisakyti plačią prasmę turinčio apibūdinimo „skaitmeninių technologijų verslumas“, jį susiaurinant - „verslumas skaitmeninėje erdvėje“ ir tiksliau susiejant su studijų metu formuojamais vadybininko gebėjimais, panaudoti skaitmenines technologijas startuolių verslo modelių kūrimo plėtojimui, o ne produktų kūrimui. Atsižvelgiant į pataisymus, atitinkamai pakoreguoti Programos tikslą, bei Aprašo lentelėje Nr. 3 (18-20p.) išvardintus specialiuosius gebėjimus Nr.1; 3; 4.
3. Suderinti Programos tikslą su pasirinkta studijų kryptimi, atitinkamai pakoreguojant arba studijų kryptį (iš Verslas į Vadyba), arba Programos tikslą.

Ekspertų nuomone, aukštoji mokykla tinkamai ir per nustatytą laiką atsižvelgė į šias rekomendacijas.

Kitos rekomendacijos:

1. Patobulinti Baigiamųjų darbų rengimo metodinius nurodymus, siekiant kad jie tinkamai reglamentuotų šios Programos abi baigiamojo darbo koncepcijas, numatyti rekomendacijas „projektinės“ dedamosios (dalies) rengimui;
2. Efektyvinti bendradarbiavimą su asocijuotomis verslo struktūromis, siekiant kad jos iš formalumo (sutarčių pasirašymo, įstojimo fiksavimo) stadijos transformuotųsi į turinio (bendrų veiklų su akademinio personalu vykdymo);
3. Rekomenduojama atskirų Programos dalykų studijų ir vertinimo metodus papildyti sietiniais su grupiniu (komandiniu) darbu;
4. Intensyvinti tyrimų, tiesiogiai su startuolių problematika susijusioje tematikoje (pvz. Universiteto apibrėžtose „Globalaus verslo (startuolių) įvaizdžio ir reputacijos tyrimai“ ir „Startuolių ekosistemos tyrimai“ tematikose) plėtrą;
5. Vykdamas Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimą, didžiausią prioritetą rekomenduojama skirti: (1) prieigos prie mokslininkų ir studentų naudojamų elektroninių šaltinių, kuriuose publikuojama ir saugoma mokslinė produkcija, sietina su Programos

tematika, prieinamumo kiekybine ir kokybine prasme didinimui; (2) programinės įrangos, skirtos verslo procesų modeliavimui, formuojant Programos metu rengiamų specialistų gebėjimus priimti efektyvius vadybinius sprendimus startuolių kūrimosi ir plėtros sąlygomis, įsigijimui ir atnaujinimui;

6. Tinkamai reglamentuoti įrangos, reikalingos studentų praktikai atlikti, užtikrinimo procesą, numatant kokios įrangos reikia, bei kas užtikrins jos suteikimą (galimybę ja naudotis - MRU ar socialiniai partneriai, priimančys studentus praktikoms);

7. Papildyti Programos Aprašą informacija apie Programos viešinimą (informacija socialiniuose tinkluose, renginiai su socialiniais partneriais, vizitai į mokyklas ir pan.).

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Mykolo Romerio universiteto (MRU) ketinama vykdyti studijų programa *Startuolių kūrimas ir valdymas* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	3
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	3
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	3
6	Studijų materialieji ištekliai	3
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	4
	Iš viso:	22

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

3-Gerai (sritis plėtojama sistemiškai, be esminių trūkumų)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupės vadovas:

Dr. Giedrius Romeika

